

Aslı Yertutan
**DEDEMDEN
KALAN**

1. BÖLÜM

Staccato

Her şeyin mahvolması kaçınılmazdı, üstelik zaman çok ağır ilerliyordu.

Bir yerlerde şöyle bir söz duymuştum: “İnsan umudunu kaybedince yavaş yavaş tükenir.” Bana göre ise... dediğim gibi, her şey mahvolmaya mahkûmdu, yani tükenme sürecim çoktan başlamıştı.

İşte hayatımla ilgili hissettiğim şeylerin özeti tam olarak buydu. Daha geniş tanımla birbirinin aynı olan ve akşam kendimi odama kapattığımda bir tanesinin daha geçmiş olmasına sevindiğim bomboş günlerin sıralamasıydı hayat ya da en azından benimki böyleydi. İşin kötüsü henüz 13 yaşındaydım

ve önümde daha bugünlerden çok var gibi duruyordu; hepsiyle nasıl başa çıkacağım hakkındaysa hiçbir fikrim yoktu. Hayatımın amacıyla ilgili bir ipucu bekliyordum. Yaşamamanın bir mantığı, anlamı olmalıydı. Ömrümü bu şekilde geçirmek için doğmuş olamazdım. Beni ayakta tutan şey, işte bu meraktı.

Adım Poyraz'dı ama bir süredir insanların bana Po demesini tercih ediyordum. Bunun sebebi, hayatımın da ismimle birlikte değişebileceğine olan ufacık bir umut mu yoksa kulağa öyle sert ve havalı gelen bir ismi hak etmediğimi düşünmem miydi bilemiyordum ama Po'nun bana daha uygun olduğuna emindim. İddiasız ve zihinlerde fazla yer kaplamayan...

Kardeşim yoktu, eğer olsaydı ailemin dikkatini biraz daha dağıtabilmek için işe yarayabilirdi belki. Gerçi bu konuda büyük bir sorun yaşamıyordum. Annem ve babam genelde yorgun ya da meşguldüler. Bu konudan şikâyetçi olduğum düşünülmesin çünkü onları anlıyordum. Umursamaz ya da hiçbir şeyden heyecan duymayan bir çocuk için uzun ve zorlu bir çarpışmaya girmek kolay olmasa gerek.

Arkadaşım da yoktu ve bu konuda da şikâyetçi değildim, hatta bunun bilinçli bir tercih olduğunu içim rahat bir şekilde söyleyebilirdim. Zaten benimle arkadaş olmak isteyecek biri gerçekten ya kafayı yemiş ya da zavallının teki olmalıydı ki ben de böyle birini hayatımda istemezdim. Sorunlu biri olduğumdan değil, sadece

başkalarına sunabileceğim, benim yanımda bulunmayı ilgi çekici ya da en azından katlanılabilir kılan hiçbir özelliğim olmadığından böyle düşünüyordum. Komik ya da eğlenceli değildim, insanlara anlatacak hikâyelerim yoktu. Hayatımı kabullenmiştim. Dik bir tepeden aşağı bırakılmış taş gibi düşüşümün farkında olsam da sadece ve zorunluluktan yuvarlanmaya devam ediyordum.

Fazla akrabamız da yoktu. Bu, hayatta kendimi şanslı hissettiğim nadir durumlardan biriydi. Çok uzakta yaşadığı için ancak yılda bir görüşebildiğimiz halam ve iki yaşındaki kuzenim Itsuki (halam bir Japon'la evliydi), bir de aynı şehirde olmamıza rağmen görüşmediğimiz dedem (annem nedenini anlatmaktan hep kaçınımıştır) vardı. Hepsi buydu işte.

Annem ve babam benim gibi değillerdi, insanlarla bir arada olmayı severlerdi ve gidip geldikleri arkadaşları vardı. Neyse ki artık onlara ayak uydurmak, nereye gidiyorlarsa eşlik etmek zorunda kalmayacak kadar büyümüştüm ve her zaman evde kalmayı tercih ediyordum. Başkaları bize geldiğindeyse, “En azından bir merhaba demelisin,” diye tembihlendiğim için katlanmak zorunda kaldığım 15 saniyelik karşılama seremonisinden sonra hemen kendimi odama kapatıyordum. Tanıdığım ve görmeye alıştığım insanlar da olsalar kimsenin yanında birkaç dakikadan fazla oturacak kadar rahat hissetmiyordum kendimi. Hele de bana okulla veya hayatın nasıl gittiğiyle ilgili sorular

sormalarına hiç tahammülüm yoktu, sanki gerçekten merak ediyorlarmış gibi... İnsan büyüdükçe mi bu kadar samimi yetsizleşiyordu acaba? Üstelik bu davranışlarının adına “kibarlık” diyerek bir de bundan prim yapıyorlardı. Ben, yetişkinler dışında hiç kimsenin birbirine gerçekten umursamadığı bir şeyi sorduğunu duymamıştım.

Artık çocuk değildim ama yetişkin de sayılmadığım, “genç, ergen, delikanlı...” benzeri birçok isim uydurdukları anlamsız bir aralıktaydım işte. Saçmalamaya tam olarak hangi yaşta başladığını bilmiyordum, umurumda da değildi çünkü ben onlar gibi olmayacaktım. Bunu rahatlıkla söyleyebilmemin sebebi, nasıl şimdi çevremdeki yaşıtlarımdan daha farklı biriysen büyüyünce de öyle hissedeceğime dair büyük ümitlerimdi.

Biraz okul hayatımdan bahsetmem gerekirse sıradan bir öğrenci olduğumu gururla söyleyebilirdim. Evet gururla çünkü en akıllıcasının bu olduğunu görmüştüm. İki sene önce derslerim de hayatım gibi düşe kalka ilerlediğinde ailemin bana kurduğu komplonun bir kurbanı olarak psikolog kapılarını aşındırmaya başlamıştık. Halbuki benim her şeyi anlamsız bulduğum hayatımda okulun ne gibi bir önemi olabilirdi ki?

Psikolog önce evin içinde bir problem olup olmadığını anlamaya çalıştı. Evde huzurlu bir ortam var mıydı,

anne ve babamla ilişkim, onlara bakış açım nasıldı?.. Onu, aileme karşı bir nefret beslemediğime ikna etmeyi nihayet başardıktan sonra sıra okulda işlerin nasıl gittiğine geldi. Ona ne söyleyebilirdim ki? Okulun da diğer her şey gibi anlamsız bir çaba olduğundan bahsetseydim işler iyice içinden çıkılmaz bir hal alacaktı, biliyordum. O yüzden ona, her şeyin olması gerektiği gibi gittiğini söyledim. Ne daha fazla ne de az. Neyse, sonunda etrafımdaki yetişkinlerin beni boğan endişelerini yatıştırmaya yetecek kadar derslerime çekidüzen vermeyi başardım. Artık, ne öğretmenlerin ve ailemin sorumluluk hislerini harekete geçirip benimle fazlaca ilgilenmelerini gerektirecek kadar kötüydüm ne de onların dikkatini çekecek kadar çok başarılı. Aslında bunu son derece bilinçli yaptığımı söylersem kendimi övmüş olurum. Hayır, dürüsttüm ama o kadar da zeki değildim. Belki daha iyisini de yapabilirdim ama odaklanma problemim vardı. Bu biraz da her şeyi gereksiz ve anlamsız bulmamdan kaynaklanıyordu.

Bazen, yani belirli konularda, dersler ilgimi çekmeyi başarıyordu aslında ama sadece bazen. Geriye kalanlar yalnızca tahammül etmeye çalıştığım şeylerdi. O, uzadıkça uzayan ders saatleri boyunca tek düşünebildiğim o günün ne zaman son bulacağıydı. Hayır, dikkatini ve zamanını derslerden çok arkadaşlarına ve beğendiği kişiyi etkilemeye harcamak isteyen çocuklar gibi zilin çalmasını beklemekten bahsetmiyorum.

Benim bunlarda da gözüm yoktu. Tek isteğim, gerçekten ve yalnızca okuldan çıkma anının gelmesiydi. O son zil çaldığında ok gibi fırlayıp hemen kendi yalnızlığıma geri dönüyordum.

Okulla ilgili tek güzel şey Pelin'di. Bizim sınıftaydı ve okulun havalı kızlarındandı. Dümdüz, beline kadar inen kumral saçları ve kocaman, güzel gözleri vardı. Her teneffüs bir mıknaş gibi sınıftaki çoğu kişiyi etrafına çekerti, hepsi onu etkileyebilmek için maymun olurdu. Ben ise, varlığımın farkına varmamasını bile bir başarı sayıyordum çünkü eğer onun dikkatini çekersen bu muhakkak kötü bir şekilde olacaktı.

Bana şöyle bir dışardan baksaydınız sadece vasat biri olduğumu söylerdiniz, eğer içimi de görebilseydiniz durum benim için çok daha kötü olurdu. Pelin'in de bunu fark etmesini istemiyordum elbette. Zaten onunla aramda, herkesin beni kıskanmasına yol açacak herhangi bir yakınlaşma olacağı gibi boş hayallere kendimi kaptırmış değildim. Pelin benim mutsuzluğumu besleyen şahane bir detay, sıkıca tutunup karanlığın diplerine doğru iyice gömülmemi sağlayan bulunmaz bir ağırlıktı. Ona umutsuzca âşık olmak, hatta bu aşkı içimde gittikçe daha da büyötmek için çaba harcadığımı itiraf etmeliyim. Bunu psikoloğa da anlatmıştım, bu kadar açık sözlölökle değil tabii ki, yalnızca makul bir şekilde. Çünkü psikologlar ve aileler sadece, problemlerin sebebini insanca ve geçici

olduğunu düşündükleri bir şeye bağladıklarında sizi rahat bırakırlar.

Akrabalar konusunda şanslı olduğumu dile getirmiştım zaten. Bundan kastım; varlıklarıyla hayatımı doldurup güzelleştirmeleri değildi elbette, tam tersinden bahsediyordum. Yani şans saydığım şey, hayatımda olmamaları kısmıydı. Çünkü nasıl insanlar olacaklarını bilemezsiniz ama sevmeseniz de neredeyse mecburi bir hoşgörü takınmanız gerekir, yani en azından aileniz onları seviyorsa... Kısacası kime iyi davranmanız gerektiğine onlar karar verir. Mesela dedem... Belli ki çekilmez adamın tekiydi, arkadaşlarına gereğinden fazla özen gösteren annem bile onunla görüşmediğine göre öyle olmalıydı. Sadece adının Melih olduğunu duymuştum. Yıllar önce, ben çok küçükken, sanırım iki kere görüşmüşüz ama onunla ilgili hiçbir şey hatırlamıyordum. Neden görüşmediğimizi de anneme hiç sormadım çünkü o zaman bizimkilere, aile ilişkilerini istemekle ilgili saçma bir izlenim vermiş olurdum.

Babamın anne ve babası, o daha çok gençken ölmüş. Bir tek halam vardı söylediğim gibi. O da tesadüf eseri, bir süreliğine Türkiye'ye gelmiş bir Japon'la tanışıp evlendi ve birlikte Japonya'ya gittiler; onlarla nadiren görüşüyorduk. Anneannem de annem daha çok gençken hastalanmış ve ölmüş. Geriye, kan bağıının bize dayattığı ilişkiler zincirinin son halkası dedem kalmış bir tek. Annem de kendinden beklenmeyecek bir

şekilde, kaderine karşı çıkan bir savaşçı misali o halkayı kendi elleriyle koparıvermiş yıllar önce. Annem öyle çok da asi ruhlu bir kadın değildir. Evet, kontrolü elinde tutmayı sever, fazla endişeli ve her şeyin olması gerektiği gibi gitmesi konusunda oldukça titizdir ama önüne gelene nedensiz tavır alacak biri olduğu söylenemez. Eğer dedemle arasına böyle bir mesafe koyduysa bunun geçerli bir sebebi vardı kesin.

Ve bir gün aniden, zihninin derinliklerine gömdüğü babasıyla ilgili o malum haberi aldık; dedem ölmüştü. Sessizce, muhtemelen arkasında onun için gözyaşı dökecek kimsesi olmadan çekip gitmişti bu dünyadan. Annem bunu duyduğunda bir süre sessizleşti, üzüldü mü bilmiyordum, bunları benimle paylaşmazdı ama etkilendiğini görebiliyordum. Nasıl olduğunu, kaç kişinin geldiğini bile görmediğim bir törenle toprağa verdiler dedemi. Muhtemelen melankoliye yatkın olduğunu düşündükleri çocukları olan beni, böyle bir ortamdan uzak tutmaya çalıştıkları için cenazeye götürmemişlerdi. Evimizde birkaç gün ağır bir hava hüküm sürdü ki bu benim alışkın olduğum, bildiğim bir duyguydu, dert etmemiştim. Yakın arkadaşları başsağlığı dilemek için ziyarete geliyor ama ilk birkaç dakikadan sonra bu ziyaret, sebebi unutulmuş sıradan bir ev oturması halini alıyordu.

Ertesi hafta içi bir akşamüstü, annemlerin gerginlikle bekledikleri bir avukat geldi. Ben her zamanki kayıt-

sızlığımla odama çekilmiş, yatağıma uzanıp gözlerimi tavana dikerek son günlerde içimi karartma konusunda bana yeni ufuklar açan ölüm üzerine derin düşüncelere dalmıştım. Ne hata yaparsa yapsın kimsenin yalnız ölmeyi hak etmediğini zihnimde çevirip hüznülenerek dedemle kendi yöntemimle vedalaştım. Annem onu sevmediğine göre en azından birkaç ortak noktamız olmalıydı. Sonuçta tahammül edilmesi zor biriydim ve ben bile kendime katlanamıyordum çoğu zaman. İşte tam bu düşüncelere dalmışken odamın kapısı tıklatıldı ve aynı anda annem içeri daldı.

Garip görünüyordu, sanki ne diyeceğini bilmiyormuş gibi. Endişelenerek yatağımda doğruldum. Elinde büyükçe bir zarf vardı, bana uzattı ve “Bu senin için,” dedi.

Annemin yüzüne bakmaya devam ederek zarfı şaşkınlıkla elinden aldım.

“Deden sahip olduğu tek şeyi, yani evini ve bir de bu mektubu sana bırakmış.”

İşte bu gerçekten şaşırtıcıydı. Beni tanıımıyordu, birlikte hiçbir anımız yoktu ama hayatta başka kimsesi olmadığı için, kendisini yok sayan kızındansa en azından kötü bir anısının olmadığı torununa bir şeyler bırakmak ona daha mantıklı gelmiş olmalıydı.

Ben hâlâ şaşkın şaşkın zarfa bakarken annem yanıma oturdu ve saklamaya çalıştığı bir merakla, “Açmayacak mısın?” diye sordu.

Bir an tereddüt ettikten sonra, “Yalnızken yapmayı tercih ederim,” dedim anlık bir kararla. Aslında yalnız yapmayı tercih ettiğimden falan değildi. Bu sadece, her istediklerinde beni konunun dışında bırakabileceklerini düşünmelerinin intikamıydı. Her şeye burnunu sokan bir çocuk olduğumdan değil ama daha küçükken insan ister istemez biraz daha meraklı olabiliyordu işte. Onlar hangi konuya dahil olup olamayacağıma karar verebildiklerine göre, elime geçen ilk fırsatta ben de bu hakkımı kullanmasaydım kendime saygısızlık etmiş olurum.

Annem cevabıma şaşırmıştı ve tam olarak kazanmayı umduğum küçük zaferim de buydu zaten. Bozguna uğramış birinin zorunlu kabullenışıyle yataktan kalktı ve “Tamam öyleyse, seni yalnız bırakayım,” diyerek yavaşça odamdan çıktı.

Biraz üzölmüşüm aslında yaptığımı, belki de baba-sıyla ilgili son izleri yakalama fırsatını elinden almıştım ama nasıl olsa bunu telafi etme şansım vardı. Biraz sonra aşağıya inip zarftan ne çıktığını ona anlatacaktım. Tekrar yatağa uzandım, zarfı öylece göğsüme koyup açmadan bir süre daha tavana baktım. Her şeyi ertelemeye bayılırdım, özellikle de önemli ve heyecan uyandırıcı şeylerde daha fazla yapardım bunu; belki bir tür meydan okuma gibi düşünülebilirdi.

Yeterince bekledikten sonra sırtımı duvara dayayıp oturdum ve büyük, kalın zarfı olabildiğince yavaş bir